

Informacje o Społecznej Inspekcji Pracy

Spółeczny Inspektor Pracy – kto to taki?

Z samej nazwy wynika, iż społeczna inspekcja pracy jest „służbą społeczną” pełnioną przez pracowników mająca na celu zapewnienie przez pracodawców bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz ochronę uprawnień pracowniczych określonych w przepisach prawa pracy. Ta służba ma reprezentować interesy wszystkich pracowników w zakładach pracy bez względu na ich przynależność związkową i zgodnie z art. 4 i 23 ustawy o związkach zawodowych jest kierowana przez Zakładowe Organizacje Związkowe.

Jakie obowiązki i prawa ma społeczny inspektor pracy?

Funkcja społecznego inspektora pracy (SIP) to funkcja dająca wielkie możliwości pracownikowi ale również dająca wielką odpowiedzialność za innych pracowników w zakładzie pracy. Funkcjonowanie społecznego inspektora pracy w zakładach reguluje ustawa z 24.06.1983r. o społecznej inspekcji pracy (Dz. U. nr 35 poz. 163 z późn. zm.). Szczegółowe zadania społecznych inspektorów pracy określa art. 4 w/w ustawy. Można określić, że społeczni inspektorzy pracy realizują swoje zadania ustawowe koncentrują się na trzech blokach zadań:

1. W zakresie bezpieczeństwa pracy – eliminowanie zagrożeń, które są przyczyną wypadków i chorób zawodowych, przestrzeganie wymogów technologicznych, wyposażenie maszyn i urządzeń w osłony i urządzenia zabezpieczające, wyposażenie pracowników w sprawny sprzęt ochrony osobistej, przestrzeganie przez pracowników przepisów i zasad bhp.
2. W zakresie higieny pracy – zapewnienie pracownikom norm higienicznych, w szczególności dot. substancji szkodliwych, zapylenia, hałasu itp., zapewnienie pracownikom odpowiednich pomieszczeń higieniczno-sanitarnych.
3. W zakresie prawnej ochrony pracy – kontrola przestrzegania przepisów o czasie pracy, ochrony pracy kobiet, świadczeń pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Uwzględniając brzmienie przepisu należy uznać, iż uprawnieniem, jak i obowiązkiem prawnym SIP jest prowadzenie działań kontrolnych w obszarze całego prawa pracy – niezależnie od jego źródeł.

W związku z tym społeczny inspektor pracy powinien zwrócić uwagę na przestrzeganie zarówno Kodeksu pracy, jak również wszelkich rozporządzeń wykonawczych należących do prawa pracy, jak również wszelkich aktów prawa zakładowego. Społeczny inspektor pracy powinien więc kontrolować przestrzeganie w relacjach pracowniczych zagadnienia z zakresu bhp, ale również problemy dotyczące przykładowo:

- dyskryminowania pracowników,
- dostępu do szkoleń i awansu,
- zjawisk mogących sugerować na mobbing pracowniczy,
- stosowanie przez pracodawcę przepisów o pracowniczej odpowiedzialności porządkowej,

jak również kwestię nierównego traktowania pracowników ze względu na przynależność i pełnione funkcje związkowe.

Wykonywanie czynności przez SIP następuje z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych oraz przepisów o ochronie danych osobowych (RODO).

Kto może być Społecznym Inspektorem Pracy w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego?

1. Pracownik UJK, który jest członkiem związku zawodowego działającego w Uczelni, posiada rekomendację przynajmniej jednego związku zawodowego, jest zatrudniony na podstawie mianowania lub umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na czas nieokreślony.
2. Społecznym inspektorem pracy może być wyłącznie pracownik, który nie zajmuje stanowiska Rektora lub stanowiska kierowniczego bezpośrednio podległego Rektorowi.
3. Społeczny inspektor pracy winien posiadać niezbędną znajomość zagadnień wchodzących w zakres działania SIP.

Zakładowy SIP powinien posiadać co najmniej 5-letni staż pracy w szkolnictwie wyższym i co najmniej 2-letni staż w UJK.

Oddziałowy SIP musi mieć co najmniej 2-letni staż pracy w szkolnictwie wyższym i 1 rok pracy w UJK.

Akty prawne których znajomość jest niezbędna w pełnieniu funkcji SIP:

Przepisy podstawowe

- Ustawa z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy,
- Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych,
- Ustawa z 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy,
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce,
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy,
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzenia badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 stycznia 2009 r. w sprawie statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wewnętrzne akty normatywne obowiązujące w Uniwersytecie:

- Statut Uczelni,
- Regulamin organizacyjny,
- Regulamin pracy,
- Porozumienie w sprawie zasad wykonywania pracy zdalnej,
- Regulamin wynagradzania.

Przepisy dotyczące stanowiska pracy:

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 1 grudnia 1998 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe,
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 14 stycznia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy czyszczeniu powierzchni, malowaniu natryskowym i natryskiwaniu cieplnym,

- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 17 września 1999 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach i instalacjach energetycznych,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych,
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 20 września 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych,
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 30 października 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy.

Przepisy dotyczące środowiska pracy

- Rozporządzenie Rady Ministrów z 30 lipca 2002 r. w sprawie wykazu chorób zawodowych, szczegółowych zasad postępowania w sprawach zgłaszania podejrzenia, rozpoznawania i stwierdzania chorób zawodowych oraz podmiotów właściwych w tych sprawach,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 11 września 1996 r. w sprawie czynników rakotwórczych w środowisku pracy oraz nadzoru nad stanem zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki,

Przepisy z zakresu ochrony przeciwpożarowej

- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej,
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane,
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów,
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 12.04.2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Materiały Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” dostępne online

SIP-BHP Literatura

Inne materiały dostępne online

https://www.ciop.pl/CIOPPortalWAR/appmanager/ciop/pl?gad_source=1&gclid=EAlalQobChMlqZ3ploCViQMVm52DBx1xUjUZEAAYASAAEgKjSfD_BwE

<https://www.portalbhp.pl/akty-prawne-247/akty-prawne-bhp-247>